

Datum
2020-04-21

Diarienummer
2020-0029

Er referens
Fi2020/00584/FPM

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Förvalsalternativet inom premiepensionen (promemoria)

Promemorians övergripande inriktning

Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) är positiv till promemorians övergripande inriktning att betrakta premiepensionens förval som huvudalternativ för pensionsspararna, att stärka inslaget av socialförsäkring i förvalet och att skapa placeringsregler för förvalet som syftar till att ge ett bra pensionsutfall.

ISF avstår från att lämna synpunkter på promemorians förslag om förvalets mål och om hur ett bra pensionsutfall ska uppnås genom den föreslagna förvalsfonden. ISF har däremot synpunkter på vissa andra förslag i promemorian.

9.7 Riskjustering

ISF kan varken tillstyrka eller avstyrka promemorians förslag att ta bort möjligheten att välja risknivå inom förvalet. ISF anser att de pensionssparare som vill välja en annan risknivå än den som förvalsfonden erbjuder bör ha möjlighet att göra ett sådant val utan att behöva välja mellan enskilda fonder på fondtorget. Men om valet av risknivå bör göras inom förvalet eller genom valbara risknivåer på ett fondtorg beror på om och i så fall hur förslagen i SOU 2019:44 om ett upphandlat fondtorg och en ny valarkitektur för premiepensionen genomförs.

Promemorian anför att det idag är få sparare som väljer annan risknivå inom förvalet än AP7 Såfa. Med den valarkitektur som föreslås i SOU 2019:44 är det tänkbart att fler skulle göra ett sådant val.

9.8 Övergång från sparande- till utbetalningsfas

ISF kan varken tillstyrka eller avstyrka förslaget om övergång från sparande- till utbetalningsfas. Förslaget är oklart och behöver utredas vidare. Viktiga frågor är när och hur övergången från sparande- till

utbetalningsfas ska ske och om principerna för övergången ska skilja sig åt mellan förvalsfonden och placeringar på fondtorget.

Promemorian pekar på att det kan innebära en onödigt hög risk att föra över hela behållningen i förvalsfonden till en traditionell försäkring när pensionstagaren börjar ta ut premiepension och att en successiv övergång kan vara att föredra. Men promemorian innehåller inget sådant förslag utan föreslår vidare utredning. ISF instämmer i att det finns fördelar med att ha en successiv risknedtrappning som förvalsalternativ. Det är inte heller givet att denna nedtrappning bör vara helt avslutad när uttaget av premiepension påbörjas, som promemorian föreslår. Dessa frågor bör utredas vidare.

ISF vill också framhålla att olika regler för förvalsfonden och fonderna på fondtorget i samband med pensionsuttag skulle göra pensionsystemet krångligare för pensionstagarna att förstå och för Pensionsmyndigheten att informera om. Detta bör beaktas i den vidare utredningen.

Ett exempel är att förslaget innebär olika principer för övergång till traditionell försäkring. Pensionsmedel i förvalsfonden ska enligt förslaget föras över till traditionell försäkring om inte pensionsspararen aktivt väljer fondförsäkring, medan pensionsmedel på fondtorget ska ligga kvar i fonder om inte pensionsspararen aktivt väljer traditionell försäkring.

Promemorians lagförslag (64 kap. 11 § socialförsäkringsbalken) är enligt ISF:s uppfattning också oklart i fråga om möjligheterna att byta från fondförsäkring till traditionell försäkring efter påbörjat uttag av premiepension. ISF anser att de som valt att ha kvar sina pensionsmedel i fondförsäkring bör ha möjlighet att gå över till traditionell försäkring även efter påbörjat pensionsuttag. Denna möjlighet bör finnas oavsett om man har sina pensionsmedel i förvalsfonden eller i fonder på fondtorget.

Den vidare utredningen skulle också kunna omfatta alternativet att de förändringar i placeringsregler och placeringsinriktning som promemorian föreslår för förvalsfonden införs för AP7 Aktiefond, medan den nuvarande konstruktionen av AP7 Såfa med två byggstensfonder och successiv övergång från AP7 Aktiefond till AP7 Ränfefond bibehålls.

Detta yttrande har beslutats av tf. generaldirektören Ola Leijon. Utredaren Per Gustafson har varit föredragande. Vid den slutliga handläggningen har chefsjuristen Anna Samuelsson, HR-ansvariga Caroline Carlsson, enhetscheferna Pererik Bengtsson och Mats Granér samt administrativa chefen Annika Stegarp Perman deltagit.

Ola Leijon

Per Gustafson